

TORONTAI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u.1
75 Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
para Sürgőnycim: Torontai, Veliki Becskerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára:
75
para

Ki lehet állami tisztviselő?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, szept. 27.

A törvényhozói bizottság tegnapi ülésén a tisztviselői törvénynek részletében való megvitatásával foglalkozott. Az első három szakaszt minden nagyobb vita nélkül teljes egészében elfogadták. Nem mondható ez a negyedik szakaszra, melynek tárgyalásánál élénk szöcsata fejlődött ki. A negyedik szakasz ugyanis tartalmazza, hogy nem lehet állami tisztviselő oly egyén, aki az állam rendjét megváltoztatni akaró pártok elveit vallja. A kérdéses résznél heves jelenetek játszódtak le, egyesek feleslegesnek vélték a szakasz bevitelét a törvénybe, mások meg a leghatározottabban állást foglaltak mellette és erősen követelték a rendelkezés alkalmazását. Végül is a hosszúra nyuló vitának Trikovity Márk törvényegységesítő miniszter vetett véget, aki kijelentette, hogy a szakasz törlésébe semmiesetre sem egyezik bele. Trikovity beszédjére több felszólalás történt, melynek szónokai minden oldalról bírálták a törvényszakaszt és részint pro, részint kontra foglaltak állást. Hogy a vitának véget vessenek, úgy döntött a bizottság, hogy átadja a szakaszt határozathozatal végett az egyik albizottságnak.

Az 5-ik szakaszt teljességében elfogadta a törvényhozói bizottság. A 6., 7. és 8. szakaszt ellenben, talézagos lévén, külön bizottság fogja letárgyalni.

Végre egyezség az olasz kérdésben.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, szept. 27.

Rómából jelentik: Tosti külügyminiszteri államtitkár Genfből Rómába érkezett. Tosti újságírók előtt kijelentette, hogy Genfben több jugoszláv képviselővel tárgyalt, többek között Ninesity külügyminiszterrel is, akikkel sikerült a közéletet megtalálnia, amelyen a konvenciók ügyében létrejöhet az egyezség. Tosti szerint közte és a jugoszláv megbízottak között a megállapodások megtörténtek és csak az aláírásuk van hátra.

A magyar-cseh gazdasági tárgyalások.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Budapest, szept. 27.

A magyar-cseh gazdasági és pénzügyi tárgyalásokat, amelyeket október elejére terveztek, október huszadikán kezdik meg.

A szovjet jegyzéket intézett az SHS. kormányhoz a keleti kérdésben.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —
Beograd, szept. 27.

A külügyminisztérium ma délelőtt Moszkvából, a szovjetkormánytól, távirati jegyzéket kapott, amelyben a szovjet ismerteti a keleti kérdésben elfoglalt álláspontját.

A szovjetkormány jegyzéke szerint a keleti konfliktus csak azért fejlődött véres háborúvá, mert a nyugati államok nem tettek semmit annak megakadályozására, holott hatalmukban állott volna. A török-görög háború nem két nemzet harca, mert kipattanhat belőle egy új háború szikrája, mely lángrobbanthatja Déleuropát, sőt egész Európát. Az orosz kormány az új háború okát a török nép jogainak el nem ismerésében látja s a béke rövidesen helyreállana, ha jóakarattal lennének Törökország talpraállításának munkája iránt. De nem úgy, hogy a tengerszorosokat „függetlenítik”. A nyugati államok, — de főképpen a gögös Anglia — a

tengerszorosok függetlenítésének cégre alatt hegemoniát akarnak a Fekete-tengeren és a tengerszorosokon. A Fekete-tenger és a tengerszorosok szabadsága viszont léteérdeke a tengerparti államoknak, elsősorban Oroszországnak és szövetségeseinek, Törökországnak.

A békekísérletekkel és tárgyalások állítólagos megkezdésével kapcsolatban Szovjetország kormányja megismétli korábbi kijelentéseit, hogy nem ismer el olyan határozatokat, amelyek hozzájárulása nélkül vagy ellene hozottak. Törökországnak Oroszország nélkül kötött egyezségei nem véglegesek és nem tartósak s ezekből csak újabb konfliktusok támadhatnak.

A szovjetkormány javasolja, hogy sürgősen konferenciát hívjanak össze, amelyen az összes államok megbízottai részt vesznek. Aláírva: Karahan, a külügyi biztos helyettese.

Kemalt nagyvezérré nevezték ki

— A „Torontai” tudósítójának távirata. —
Páris, szept. 27.

A Chicago Tribune jelentése szerint a szultán lemondását biztosra veszik. A szultán a trónörökös javára fog lemondani, akinek első uralkodói funkciója az lesz, hogy Kemal pasát nagyvezérré nevezi ki.

Zürich, szept. 27.

Párisból jelentik: Az angol kormány választát mára várják, Angol

információ szerint Kemal pasa elenjavaslatokat fog tenni. Elsősorban ragaszkodni fog a Dardanellakon való átkeléshez. Thráciának megszállásához, Bulgáriának és Oroszországnak a békekonzferencián való részvételéhez. Kemal pasa követeli továbbá, hogy az angol flotta a tárgyalások alatt semmiféle katonai mozdulatokat ne tegyen.

Felülvizsgálják a sevrès szerződést.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —
Beograd, szept. 27.

Ninesity Momcsiló dr. külügyminiszter egy szakbizottságot nevezett ki a sevrès szerződés felülvizsgálására, illetve annak megállapítására, mennyiben van érdekelve az SHS állam a kérdéses békeszerződésben.

Ninesity holnap magához hivatja a bizottságot és instrukciókat fog adni a keleti kérdés egyes fázisairól.

A bizottság elnöke hirt szerint Gavrilovity Panta külügyminiszteri titkár, tagjai Nesity Ljuba felhatalmazott miniszter és Protity Dragutin ügyvéd. A bizottsághoz csatlakozni fog néhány egyetemi tanár és országgyűlési képviselő.

TÖZSDE

Szeptember 27.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 03350, Hollandia 20775, Newyork 535-75, London 2363, Páris 4980, Milano 2287,

Prága 1615, Budapest 02250, Zagreb 180, Varsó 00650, Wien 000750, bélyegzett 000875.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 9400, Dinár 32-80, Márka 200, Lei 1625, Lengyel márka 30.

Wien. (Zárlat.) Zagreb 251, Budapest 3050, Zürich 13950.

A magyar jóvátétel kérdése.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Budapest, szept. 27.

Az utóbbi napokban ismét előtérbe került a jóvátétel kérdése, sőt hírek terjedtek el újabb követelésekről. Erről a Pesti Napló a következő felvilágosítást kapta:

„A jóvátétel körüli tárgyalások egy éve folynak. A kormány minden elkövetett, hogy az ententeval a bonyolult kérdést lehetőleg kedvezően rendezze. Ezért utazik Korányi báró is Párisba, ami azonban korántsem jelenti, hogy valami új vagy sorsdöntő momentum merült volna föl, vagy ultimátumot küldtek volna. A tárgyalások anyagába tartozik az állatjóvátételen kívül még számos más probléma, így a román károk megállapítása, a lecsatolt területeken az elkönfiskált állományok kérdése, a bankok letételei, érdekeltsége és még sok más kérdés, amely mindig újra megvitatásra kerül. A hadikárpótias, illetve jóvátétel olyan formán, mint Németországgal szemben, nálunk nem vetődött föl, sőt a kormány reméli, hogy nem is lesz róla szó. Az ország gazdasági helyzete olyan kétségbeesítő, hogy ezt az ententének is tekintetbe kell vennie. Bár ezideig ilyen irányban sem kedvező, sem kedvezőtlen támpontot nem tudtak szerezni a tárgyaló felek. A kérdésnek tehát külön aktualitása nincs.”

Amikor a csehek követelik a nemzeti kisebbségek szabadságát.

Tiltakozó gyűlések a wieni „elnyomás” ellen.

A Torontai wieni szerkesztőségétől.

Wien, szept. 27.

A Wienben élő csehek az utóbbi hetekben számos gyűlést tartottak és ezeken, mint nemzeti kisebbség, teljes kulturális autonómiát követeltek. A wieni csehek elhatározták, hogy abban az esetben, ha az osztrák kormány nem állítja fel a kívánt cseh egyetemet, cseh középiskolákat és népiskolákat, úgy a prágai kormányt fogják intervencióra felkérni. Jellemző, hogy Wienben és egész Alsó- és Felső-Ausztriában a cseheknek számos nép- és középiskoláik vannak, a wieni csehek akciója mindenestre megérdemli az utódállamok magyarságának figyelmét. Ugyan csak a csehek ottan a nemzeti kisebbségek jogait másként, de mennyire másként értelmezik.

Felemlék a telefon-díjszabást is

Október 1-jétől érvényesek az új illetékek.

— A „Torontai” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

Beogradi tudósítónk jelentése alapján közöltük, hogy a postaügyi miniszter felemelte a posta-, telefon- és távirati-díjszabásokat. Az új áraknak a postára és távirádra terjedő része szeptember 25-ikével életbe lépett, a felemelt telefondíjak azonban csak október elsejével lesznek érvényesek. Az új telefonilletékek, amelyek a jelenlegiekhez képest jelentékenyen drágábbak, a következők:

Az évi előfizetési díj Beogradban, Zagrebben, Ljubljánban, Sarajevóban, Skopljeban, Splitben, Novi-Sadon, Osijeken, Subotícán Veliki Beeskereken és Marburgban: a) bankoknak, váltóüzleteknek és más pénzügyintézeteknek (kivéve a kisiparosok takarékpénztárait), baroknak, mozgófényképszínházaknak négyezer dinár.

b) Szállodáknak, gyáraknak, bányáknak, malmoknak, éttermeknek, kávéházaknak, cukrászdáknak, büféknek, sörcsarnokoknak, kereskedőknek, ügynökségeknek, import-export üzleteknek, magánszínházaknak, orfeumoknak, vámügynököknek, szállítóknak három ezer dinár.

c) Műhelyeknek, raktáraknak, (melyek csak nagyban kereskedelemmel foglalkoznak) mérnöki irodáknak és nyilvános telefonállomásoknak, amelyek magánszemélyek lakásán vannak elhelyezve, kétezer dinár.

d) Közjegyzőknek, ügyvédeknek, gazdáknak, közügyi vállalatoknak (villamos vasut, villanymű stb.) pensióknak, kluboknak, egyesületeknek és más helyiségek után, amelyek nyilvános összejövetelekre szolgálnak, fényképezőknek ezer nyolcszáz dinár.

e) Gyógyszertárak és kisebb iparszövetkezetek ezeröttszáz dinár.

f) Orvosoknak, (akik magánpraxist folytatnak) szerkesztőségeknek és kiadóhivataloknak ezer dinár.

g) Magánlakásoknak, állami és önkormányzati hatóságoknak, szülésznek, kéményseprőknek, fogyasztási szövetkezeteknek, templomoknak, idegen államok külképviseleteinek ötszáz dinár.

h) Állami hivatalnokoknak, nyilvánosan alkalmazott orvosoknak, a nacionalista szervezetek tagjainak (ha semmi foglalkozásuk nincsen) négyszáz dinár.

Községekben, ahol tiznél több az előfizetők száma, az évi előfizetési díjak az a) csoportbeliek részére 3000 dinár, a b) csoportbeliek részére 2500 dinár, a c)-nek 1800 dinár, a d)-nek 1500 dinár, az e)-nek 1000 dinár, az f)-nek 800 dinár, a g)-nek 400 dinár, a h)-nak 300 dinár.

Az olyan községekben, ahol az előfizetők száma nem haladja meg a tizet, a fenti árak háromötöd részét fizetik.

Mellékállomások évi díja száznyolcvan dinár. A jelzőcsengőért száz dinár fizetendő. Telefon felsze-

Lemondott a görög király.

Törökország egységes.

— A „Torontai” tudósítójának távirata. —

Athén, szeptember 27.

A „Reuter” ügynökség jelenti, hogy Konstantin görög király lemondott.

A hír Athénban óriási izgalmat keltett. Görögország most éli történelmének legválságosabb pillanatait. A közeljövőben nagy eseményeket várnak a politikusok.

Beograd, szept. 27.

A külügyminisztérium sajtóirodája tegnap este kommunikét bocsajtott ki, amelyben megerősíti Konstantin görög király lemondásának a hírét.

Páris, szept. 27.

Tegnap még remélhető volt, hogy a keleti konfliktus nemcsak angol és francia részről intéződött el, hanem hogy Kemallal is sikerül a megállapodás. Kedden a hangulat ismét pesszimistikus. Egybehangzó angol és francia jelentések szerint Kemal nem fogadja el fenntartás nélkül a szövetségesek feltételeit. A konstantinápolyi kemalista megbízott kijelentette, hogy a jegyzék

tárgyalás alapjául szolgálhat, de a Márvány-tenger partjainak és Thrácia egyes részeinek kiürítése ellentétes Törökország szuverenitásával. Kemal elutasítja azt a követelést, hogy Thráciát a végleges döntésig a Népszövetség vagy Franciaország közigazgatása alá helyezték. Törökország ragaszkodik Thrácia azonnali átvételéhez.

Páris, szept. 27.

A tegnapi hír, amely kétezer török lovasnak a semleges zónába való behatolásáról szólt, a török hadioperációk szerint tervszerűen történt. Az angolok a megváltozott helyzetre való tekintettel fokozott erővel szállítják a csapatokat Kis-Ázsiába.

London, szept. 27.

A békekonferencia valószínűleg október 25-ikén ül össze. Angol mértékadó körök szerint Kemal három feltétel alatt hajlandó megjelenni. Első, hogy az angol csapatok azonnal elszállíttassanak. Második: a kemalisták azonnali bevonulása Tráciába. Harmadik, hogy Oroszországot a békekonferenciába be kell vonni.

London, szept. 27.

Az United Telegraph jelentése szerint megerősítik a konstantinápolyi kormány lemondásának hírét. Kemal pasa kívánta ezt a lemondást, dokumentálni akarván vele malista kormányt csak átmeneti, alakításának ideje. Egyes tárcák képviselő Kemallal egyetértésben

Athén szept. 27.

A tegnapi minisztertanács megvitatatta Görögország állásfoglalását a konferencián. A kormány elhatá-

rozta, hogy bár tiltakozik a törököknek nyújtott engedmények ellen, mégis teljhatalmu delegátusokat küld a konferenciára.

Miért szüntették be a zárda elemi iskoláját?

— A „Torontai” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

A beeskereki zárdaintézet elemi osztályait a tegnapi napon szüntették be a tanulókat az iskola kötelekéből elbocsájtották. Az elemi iskola megszüntetésével kapcsolatban felkerestük Kovács István püspöki helynököt, aki a következőket mondotta:

A zárda elemi iskoláját tényleg szüntették. A tegnapi napon már nem is volt előadás az iskola osztályaiban. A megszüntetés okát nem tudom határozottan. Valószínűleg a közoktatásügyi miniszternek a magániskolákra vonat-

kozó rendeletéből kifolyólag történt az iskola bezáratása.

A zárda elemi iskolájának tanulói létszámáról nem tudott pontos adatokat mondani Kovács vikárius hozzávetőleges számítása szerint a tanulók száma körülbelül ötszáz főre rugott. A kevés látogató esete tehát semmiesetre sem forgott fenn az iskola megszüntetésénél.

A zárda polgári iskolája továbbra is fennáll. A polgárit még tavaly államosították, tanulója is bőven van s így semmi ok sincs a bezárására.

relési díj 1200 dinár, a mellékállomás felszereléséért 200 dinár. A telefont más épületbe történő átviteléért 600 dinár fizetendő.

A vidéki beszélgetések díjai a következők: 100 kilométerig nyolc dinár, 100–200 kilométerig tiz dinár, 200–400 kilométerig 15 dinár, négyszáz kilométeren túl 20 dinár. A telefonbeszélgetések nyugtájáért egy dinár illetéket kell fizetni.

Az udvar és Gyorgye herceg. Beogradból jelenti tudósítónk: A kormánykörökből eredő hírek szerint távirati uton Beogradba hívták Jelena hercegnőt, valamint Arzén és Pavle hercegeket, akik jelenleg Párisban tartózkodnak. A hercegnő és hercegek részát fognak venni a napokban tartandó udvari értekezleten, amelyen Gyorgye herceg ügyében döntenek.

HÍREK

Kihallgatáson a királynál. Beogradból jelenti tudósítónk. Pesity hadseregfőparancsnok kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek a hadsereg mai álláspontról referált.

Vasuti konferenciák a közlekedés megjavításáért. Október 17-én Párisban vasuti konferencia lesz, amelyen valamennyi európai állam képviselteti magát. A konferencia programja: a közlekedés megjavítása. — Október második felében az SHS és Németország, valamint az SHS és Ausztria közötti közlekedés ügyében konferenciát tartanak Mariborban.

Egy görög cég érintkezést keres a jugoszláv kereskedőkkel. A bányászati kereskedelmi- és iparkamarának tegnap messze földről, a háborús Görögország fővárosából érkezett levele. Egy athéni cég összeköttetéseket keres jugoszláv kereskedőkkel. Bármilyen kereskedelmi ügylet lebonyolítására vállalkozik. Cím: Seroo Georgacopoulos Levachides import-export. Athén. Ó Vissarionos utca 6.

Feloldották Apponyi birtokát. Pozsonyból jelenti, hogy a cseh kormány Apponyi Albert gróf zár alá vett birtokát, Eberhardot újból feloldotta. A gróf újra szabadon rendelkezhetik birtokával.

Vonatösszeütközés Vinkoveczen. Beogradból jelenti: Ma hajnalban a fővonalon fekvő Vinkoveze vasútállomáson vonatösszeütközés történt. Az összeütközés szerencsére gyenge erővel történt, mert a mozdonyok vezetői idejekorán észrevették a téves irányítást és teljes erőből fékeztek. Ennek köszönhető, hogy mindössze két sebesülés történt, néhány koesi pedig jelentéktelenül merongálódott.

Köszönet. Az áll. felsőkereskedelmi iskola II. osztályának tanári- és tanulói-kara Klein Margit elhalálása alkalmából koszorúmegváltás fejében 500 koronát adományozott a helybeli zsidó árvák javára. Fogadják a nemes adományért az elnökség hálás köszönetét.

Lavota szobrot kapott. Vasárnap leplezték le Tállya községben Lavotta Jánosnak, a magyar muzika egyik legkiválóbb művelőjének szobrát nagy ünnepek keretében.

Németül jól beszélő szerb tisztviselő szerény díjazás mellett a délutáni órákra foglalkozást keres. Cím a kiadóban.

A szerb királyi család hivatalos a román király koronázására. Bukarestből jelenti: A román királyi pár meghívót küldött a szerb királyi házának, az Alba Julián történő koronázási ünnepségre.

Négyszázezer dinár értékű holmit loptak. Somborból jelenti: Az ottani rendőrség lefűlelt egy rablóbandát, mely az odzaki állomáson rendszeresen kifosztotta a vasúti kocsikat. A szervezet vezetői Bugardzsija Franja és Rada Sztoján dorozslováci lakosok, akiknél a házkutatás alkalmával négyszázezer dinár értékű holmit találtak.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közzétit a Nagybeeskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.

Reinhardt egy wieni templomban akar színházat nyitni. Wienből jelentik: Hónapokig tartó sajtóharc előzte meg a magyar származású híres berlini színházrendezőnek wieni vendégszereplését, most azonban már bizonyos, hogy Reinhardt Wienben is állandóan fog színházszani és hogy szenzációs eredeti tervekkel jön Wienbe. Egyik ilyen terve Reinhardtnek, hogy a salzburgi Welttheater által bemutatott misztérium-játékot egyik nagy befogadóképességű wieni róm. kath. templomban hozza színre. Reinhardt számít arra, hogy a wieni templomfentartó hatóságok nem fogják elutasítani maguktól azt a jelentős jövedelemlehetőséget, amelyet a templomnak színház célra átengedésével biztosíthat az anyagiakban most szűkös wieni egyházközösségnek és számít arra is, hogy éppen Piffel dr. wieni heregészek volt az, aki amikor a Vatikánban vonakodtak megengedni a salzburgi templomnak színház céljára bérbeadását, intervenciált az engedély megadása érdekében, tehát elvileg egy wieni templomnak hasonló célra átengedése ellen sem fog kifogást emelni.

Az ország tanítói a dalmát tengerparton. Beogradból jelenti tudósítónk: A tanítói kongresszus befejeztével a kongresszus résztvevői Sarajevóból Dubrovnikba utaztak, ahol kedves fogadtatásra és meleg vendégszeretetre találtak. A tanítók sorra meglátogatták a nevesebb dalmát tengerparti városokat.

* **Atutalásokat és csekk kiírásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközös Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület.** Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Wirtschaftlicher Kompass. A Bánáti Kereskedelmi és Iparkamara kiadásában német nyelven megjelenő kereskedelmi és ipari törvénytár második füzet a napokban jelenik meg a következő tartalommal: Auszug aus dem Gesetze über das Budgetzwölftel. — Valutasicherung in Dinaren. — Abänderung und Ergänzung im Ausfuhrzolltarif. — Beschluss des Finanzministers über Dinarzahlungen zugunsten ausländischer Firmen. — Ursprungszeugnisse. — Aufhebung der Getreideeinfuhrzölle. — Erhöhung des Ausfuhrzölles auf Fett. — Erhöhung der Konsumsteuern. — Valutaversicherung bei Kleinenexport. — A kamara törvénytára a hivatalos lapban való megjelenésük után hiteles német fordításban azonnal hozza a kereskedő- és ipari körököt érdeklő összes törvényeket és rendeleteket. A törvénytár október füzete alakjában jelenik meg és ára 16 oldalas ivenkint 5 dinár. Az első füzet a munkásbiztosításról szóló törvényt és annak végrehajtási utasítását tartalmazza, terjedelme 6 és fél iv, ára 32:50 dinár. A most megjelenő második füzet terjedelme 16 oldal, ára 5 dinár. Állandó előfizetők az egyes füzeteket portómentesen kapják. — Megrendelhető **Wirtschaftlicher Kompass** címen. Veliki Beeskerek. Postafiók 42.

* **Csillárokat, orvosi műszereket** és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Ítélet a subotikai kémkedési pörben.

Varga dr.-t 15 évi, Hajdu 10 évi fegyházra ítélték.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Subotica, szept. 27.

Suboticán két hete folyik már a kémkedési ügyben a büntető fő-tárgyalás Pavlovity Iván törvényszéki elnök elnöke alatt. A letartóztatottak ellen az volt a vád, hogy Magyarország javára kémkedtek, hogy állandó érintkezésben voltak a Délvidéki Ligával s hogy azt értesítették volna a vojvodinai állapotokról.

Tizenegy nap tárgyalás után, tegnap délután öt órakor hirdették ki az ítéletet, nagyszámu közönség jelenlétében.

Az ítélet Varga György dr.-t, Ignác Gyulát, Veresbaranyi Mihályt, Német Imrét, Hajdu Józsefet, Jakab Sámuel és Völgyi János dr.-t bűnösnek mondja ki és az állam védelméről szóló törvény alapján

Varga György dr.-t tizenöt évi, Ignác Gyulát tizenkét évi, Hajdu Józsefet, a bűnpör beeskereki illetőségű vádlottját tíz évi, Német Imrét nyolc évi, Veresbaranyi Mihályt öt évi, Demeter Aladárt öt évi, Völgyi János dr.-t öt évi fegyházal és végül Jakab Sámuel kilenc hónapi fegyházal sújtotta.

Pospek Ferencet, Sárai Szabó Krisztinát, Pálffy Gyulát, Pálffy Istvánt, Nagy Józsefet, Szedlár Józsefet, Heim Antalt, Tumbász Bélát, Deák Sándort, Varga-Kaiser Imrét és Sebestyén Antalt felmentette a bíróság.

Az összes vádlottak fellebbeztek az ítélet ellen. A felmentettek is appelláltak az ítélet indokolása miatt.

Beváltják a husz százalékos állami bonokat.

A kereskedelmi kamara felterjesztése az ezer koronások ügyében.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

A kereskedelmi és ipari világban régen kísértő kérdés, hogy mi lesz a huszszázalékos állami bonokkal, amiknek beváltása már régebben eszébe jutott. Sokan talán már teljesen meggyőződtek a bonokról, vagy talán már le is mondták a reményről, hogy valaha visszakapják az összeget, mert a kereskedő-egyesületek s a kereskedelmi gyűlések számtalan intervenciójára legtöbbször felelet sem érkezett. A bonokat tudvaleg a lepecsételt osztrák-magyar bankjegyek becserelésekor adták ki, amikor is az átadott összeg huszszázalékát visszatartották s helyette bont adtak azzal a megjegyzéssel, hogy azokat rövidesen kifizetik.

A bánági kereskedelmi- és iparkamara legutóbbi teljes gyűlésén több felszólalás történt ebben az ügyben, amelyekből kifolyólag úgy határoztak, hogy feliratot intéznek a pénzügyminiszterhez s ebben a bonok sürgős beváltását kérik. A bánági iparkamara felterjesztését el is küldötte, amire azonban hoz-

szabb ideig nem érkezett válasz. Tegnapi aztán megjött a minisztériumi átirat, mely úgy szövegezt, hogy a huszszázalékos állami bonok feldolgozás alatt állanak s amint munkájukkal elkészülnek, haladéktalanul megkezdik a becserelést. A bonok kifizetése névértékükben történnik, mindennemű levonás nélkül. A pénzügyminisztériumi irat megjegyzi még, hogy a becserelés idejét később fogja közölni.

A bonok kibocsátásával körülbelül egyidejűleg történt, hogy az ezerkoronások közül rengeteg mennyiséget hamis bélyegzésűnek találtak és minden ellenérték nélkül elvették. Akkoriban azzal nyugtatták meg a közönséget, hogy az ezerkoronásokért is némi kárpótlást fognak kapni, ez azonban a mai napig sem történt meg.

A bánági kereskedelmi- és iparkamara tegnap felterjesztéssel fordult a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterhez és sürgős választ kért az ezerkoronások sorsára vonatkozólag.

Bulgaria is részt akar venni a keleti konferencián.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, szept. 27.

Szófiából jelentik, hogy politikai körökben nagy az elkedvetlenedés, mert Bulgáriát nem hívták meg a keleti konferenciára, noha a többi balkáni államot mind meg fogják hívni. A bolgárok arra hivatkoznak, hogy kétszáz ezer thráciai menekült tartózkodik Bulgáriában és így nekik is joguk van szóhoz jutni az új török határok megállapításánál.

Bíróság előtt a vrsaci szerelmi dráma.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bela Crkva, szept. 27.

Megírta annakidején a „Torontál”, hogy Vrsacon Balázs Oszkár ottani kereskedő ellen gyilkosságot kísérelt meg a szeretője, özvegy Brezsovszkiné született Schütz Józsa. Brezsovszkinét, aki már két év óta volt barátja Balásznak, ez utóbbi el akarta hagyni. Amikor szándékát közölte a nővel, az megkérte, hogy egyetlen egy éjszakára jöjjön el hozzá — ez az utolsó kívánsága tőle. Balázs könnyelműen beleegyezett a meghívásba s ez volt a veszte. Alig feküdtek le ugyanis, amikor Balázs, aki aznap szokatlannal fáradt volt, elszenderedett. Brezsovszkiné csak erre az alkalomra várt. Kihúzta a paplana alatt elhelyezett konyhakést és azzal többször szeretője testébe szúrta. A szerencsétlen Balázs oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a szanatóriumban néhány nap múlva meghalt.

Mint belacrkvai tudósítónk jelenti, a belacrkvai királyi törvényszék tegnap tartotta meg a fő-tárgyalást ebben az ügyben. Risztity dr. törvényszéki bíró elnök elnöke alatt. A közvádát dr. Pavlovity kir. ügyész, a védelmet pedig dr. Miletity Zsiva ügyvéd látta el.

A vádlott nem tagadta a tett elkövetését, de azzal védekezett, hogy Balázs, akit anyagilag is támogatta, hűtlen lett hozzá és a szándéka nem gyilkosságra, hanem csak testi sértésre irányult. Ő ugyanis csak megveszteni akarta a szeretőjét, hogy más ne szeresse. Cselekményét különben is erős felindulásban követte el.

A közvádlo fenntartotta a gyilkosság vádját. A védő a vádlott által előadott és meg nem cáfolt tényállás alapján kért ítéletet.

A kir. törvényszék a vádlottat erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben találta bűnösnek s a vádlottat az enyhítő körülmények figyelembe vételével hat havi börtönrre ítélte el, amelyből két hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. A vádlottat az ítélet jogerőre való emelkedéséig szabadlábra helyezte a bíróság. Az ítélet ellen ugyanis az ügyész súlyosbíttatért fellebbezett. A vádlott és védője ellenben megnyugodott.

Vámhivatali Beeskereknek

A kamara állítja fel a kereskedelmi bíróságot. — Megnyílik az esti kereskedelmi tanfolyam.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

A beeskereki kereskedőket és iparosokat életbevágó jelentős ügyek foglalkoztatják. Ujabbban ugyanis ismét felmerült a terv, hogy Beeskereken vámhivatalt állítanak fel s ezzel egyszersmindenkorra megszüntessék az áldatlan állapotot, mely jelenleg az elváromlás terén fennáll. Tudvaleg, hogy a beeskereki vámhivatalt az állam megszüntette és tisztviselőit áthelyezte a környékbeli vámhivatalokba, ezzel a ténnyel óriási kár érte a beeskereki kereskedőket és iparosokat, mert ha gyorsan akarják árnyuk megvámolását kerszülvinni kénytelenek személyesen elutazni az illetékes vámhivatal székhelyébe, kü-

ELADÓK

különféle szobabutorok, nagy tűkőr, ágytoll, varrógép, nagy szőnyeg stb
Ferenca Deaka (Deák Ferenc) u. 9
Ugyanott jókarban levő komplett bádógos szerszám eladó.
1679

lönben hetekig, sőt egyes esetekben talán hónapokig is várhatnak, amíg aranjuk kikerül a hívfalából.

A helybeli kereskedők már akoriban belátták a vámhivatal fontosságát és még mielőtt elhelyezték volna, interveniáltak illetékes helyen a megmaradása érdekében. Minden közbenjárás azonban eredménytelen maradt s így mégis csak elvitték ezt a fontos intézményt. A kereskedőket nem kedvetlenül tette el kérelmüknek semmibevevése, hanem továbbra is hűsögesen megmaradtak követelésük mellett. A legutóbbi grémiumülésen is határozott állást foglaltak a követelés mellett és úgy határoztak, hogy egy bizottságot választanak, mely Alexity Bogoljub polgármesterrel egyetemben megbeszéli és megteszi a kellő lépéseket a vámhivatal mielőbbi felállítására.

A másik fontos ügy, amely a kereskedővilágot nagyban foglalkoztatja: a kereskedelmi bíróság felállítására. Ebben a kérdésben úgy döntött a grémium, hogy felterjesztést küld a bánági kereskedelmi- és iparkamarához, hogy a kamara saját hatáskörében alakítson egy oly kereskedelmi bíróságot, melynek a Bánág egész területére terjedjen ki a működési és hatásköre.

Az iskolaév megkezdésével az esti kereskedelmi tanfolyam ügye vált aktuálisabbá. A kereskedelmi tanfolyam nagy hasznára válik a kereskedelmi ifjúságnak s hogy annak látogatását minél általánosabbá tegyék, tandíjmentességet vezettek be. A kereskedők egyenként is fel fogják hívni ifjabb segédeiket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt az ingyenes előadásokon. Amennyiben megfelelő számú látogatója lesz a tanfolyamnak, a beosztási példára, az iskola igazgatósága kieszközli hallgatói részére a katonai egyetemes önkéntességi jogot. (A tanfolyamra beiratkozhatni tíz évi urnál lehet, Daun-féle vaskezeskedés.)

A szlovenszkói, erdélyi és vajdasági adósok megrohanják a magyar bankokat, hogy fizethessenek

— Budapesti tudósítónk jelentése. —

Budapest, szept. 27.

Szeptember 15-én egy Wienben, mint Prágában rendelet jelent meg, amely szabályozza a kölcsönös követelések és tartozások kérdését. Életbelépett a cseh-osztrák clearing-egyezség, amely közvetlen fizetési bizalom és clearing útján való rendezés köré vonja mindazon kötelezettségeket, amelyek 1919 február 26-ika előtt keletkeztek a két állam lakói vagy jogi személyei közül. A megállapodás nem az állampolgárságot, hanem a lakóhelyet veszi mértékadónak. Ennek az egyezségnek életbelépte mostan Budapesten is érdehető, mert az érdekeltek Magyarország és Csehszlovákia között is újabb ilyen megállapodás közeli létrejöttére számítanak. A magyar-csehszlovák clearing-intézmény annyit jelentene, hogy a magyar adós nem fizethetne közvetlenül a cseh hitelezőnek, hanem a magyar államnak tartozna fizetni. A magyar állam a kapott összegből kifizetné azokat a hitelezőket, akiknek csehszlovák adósai

vannak. Természetes, hogy ez fordított viszonylatban is így történe, a csehszlovák adósok a csehszlovák államnak fizetnének. A clearing-egyezség értelmében a magyar adós magyar koronákban, a cseh adós cseh szokolokban tartoznék fizetni. Ilyen körülmények között érthető, hogy a szlovenszkói adósok valósággal megrohanják a magyar pénzügyeket, hogy tartozásaikat még közvetlenül róhassák le magyar koronákban, vagy akár egyezség útján is szabaduljanak ezektől. Miként értesülünk, a magyar pénzügyek ezeket az összegeket nem igen veszik át, mert hiszen minden magyar banknak van csehszlovák adóssága is és a követel — tartozik — egyensúlyt nem gyengítheti azzal, hogy a szlovenszkói adóstól magyar koronákat fogadjon el. Ma már olyan a helyzet, hogy a szlovenszkói adósok igen sok jelzőlogkölesőnt hajlandók fél cseh koronájával, vagyis 30-40-szeres pénzzel visszafizetni. A magyar bankok azonban még ezt sem akarják elfogadni.

A visszafizetési láz kihatott Erdélyre és a Vajdaságra is, de főként az előbbire. Természetes, hogy a magyar pénzügyek az erdélyi és vajdasági adósokkal szemben engedékenyebbeknek mutatkoznak a lei és a dinár alacsonyabb kursusa miatt, de azért is, mivel ezekkel az államokkal nem igen várható a clearing-egyezség megvalósítása.

Nemzetközi forgalmi kongresszus Luzernben.

Az utódállamok összes vasutai rész vesznek

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, szept. 27.

Svájcban minden esztendőben konferenciára gyűlnek össze az európai vasutak képviselői, hogy az évi menetrendet megállapítsák. A háború és a forradalmak előtt félevenként volt ilyen értekezlet, amikor is külön állapították meg a téli és külön a nyári menetrendet. A háború óta azonban minden esztendőben csak egyszer tartanak ilyen értekezletet. A tavalyit Genfben tartották meg, az idén pedig Luzern lesz az értekezlet színhelye. A november 6-án, 7-én és 8-án megtartandó konferenciára az utódállamok is megkapták már a meghívót. Ezúttal nemcsak az államvasutak, hanem az összes magánvasutak és a hajózási vállalatok is részt vesznek a luzerni értekezleten. Az értekezlet a jövő év júniusában életbelépő menetrendet fogja megtárgyalni, illetőleg megállapítani azoknak a vonalnak a menetrendjét, amelyek

Veliki Becskerek város keilőközepén fekvő vendéglő jóforgalmu, teljesen ujonnan berendezett vendéglő (inventárral), házsal és a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt más vállalat miatt eladó és azonnal átvehető.

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

1689

Vegyének IV. osztályu sorsjegyet

(4-dik kör)

Aki mer, az nyer!

Vlajnovity és Todorovitynál

Veliki Becskereken.

Telefonszám 194.

Aki mer, az nyer!

1687

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.

több állomáson haladnak keresztül. A luzerni tárgyalások folyamán, értesülésünk szerint, a magyar delegátusok indítványt akarnak előterjeszteni, hogy a menetrendi értekezletet ismét félevenként tartásuk meg, mint a háború előtt. Erdekes megemlíteni, hogy az értekezlet programjában a nyári időszak mitás nem szerepel, úgy látszik ezt a háborús intézményt most már végleg elejtették és nem akarják életbeléptetni.

Romanonez nem hozott Zita királynőtől levelet.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, szept. 27.

A M. T. I. illetékes helyen nyert felhatalmazás alapján jelenti, hogy a legutóbbi hírek Romanonez volt spanyol miniszterelnök budapesti látogatásának céljáról valótlank és tendenciózusok. Romanonez tisztán turisztikai kirándulást tett és semmiféle levelet nem hozott Zita királynőtől.

A jóvátételi bizottság által kiküldendő arbirer dönt

az utódállamok és a magyar postatakarékpénztár vitás ügyeiben.

A tervbe vett budapesti konferencia rövidesen összeül.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, szept. 27.

Már többször jelentettük, hogy a magyar postatakarékpénztár külföldi tartozásait véglegesen az utódállamok Budapesten összehívandó konferenciáján fogja rendezni. Mostan arról értesülünk, hogy a magyar postatakarékpénztár igazgatója a konferenciát rövidesen összehívja. Ezen a konferencián résztvesznek Ausztria, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Olaszország és Lengyelország megbízottjai. A Magyarország és az utódállamok között e tekintetben fennálló probléma igen bonyolult. A rendezésre vonatkozólag eddig egyetlen állam sem tudott kielégítő megoldást találni. Különösen súlyos nehézségekbe ütközik a követelések liquidációs rapjának megállapítása, mert a háború befejezése után egy-egy betétkönyv ide-oda vándorolhatott és így az illető utódállam sem tudja most megállapítani, hogy a kérdéses betétkönyv mikor került hozzája. Számítalan esetben előfor-

duit az is, hogy az utódállamok polgárai adózási szempontból elhallgatták, hogy magyar postatakarékpénztári érték van birtokukban és most egyszerre mint hitelezők jelennek meg. Az utódállamok meglehetősen méltányos álláspontra helyezkednek és mivel másrészt a magyar postatakarékpénztárnak is érdekében áll, hogy az ügy sima lebonyolításával bonítását megőrizze, a budapesti konferencián valószínűleg létrejön a végleges megegyezés. Ha az egyes kérdésekben az utódállamok nem tudnának megegyezni, úgy e kérdésekben a jóvátételi bizottság által kinevezendő arbirer fog dönteni.

Prima minőségű válogatott

hagyma

25 kg-tól kezdve a legolcsóbb napiáron 1690 kapható

Krunska (Korona) u. 3. sz. a. Telefon 65.

Harisnyakötőgép

mühlhauseni 12-es alig használt, vasállvány és teljes felszereléssel eladó 1688

DUDÁS JULISKÁNÁL, Staribecsej Kralj Petra u. 4.

Elsőrendű 1684

kátrány

hordótételben kapható

Spitzer Károlynál, Gabona-tér. Telefon 324.

Női nemez- és velour-

kalapok-

ban nagy választék érkezett!

Bukovác Izván

divatruháza 1682

Veliki Becskerek, Fő-tér.

VR SAC és vidéken HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL”
részére felvesz 988

GRÓB JENŐ

hirlap hirdetési iroda, VR SAC.

